

термін утримання, ступінь впливу на об'єкт інвестування, джерела придбання, ступінь оплати, спосіб зберігання, метод оцінювання в бухгалтерському обліку.

Найбільше практичне значення має поділ фінансових інвестицій відповідно до запропонованої класифікаційної ознаки «за методом оцінки в бухгалтерському обліку». За цією ознакою фінансові інвестиції класифікуються залежно від методу грошової оцінки, за яким відповідно до вимог П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» вони повинні визнаватися й відображатися в бухгалтерській звітності. Від обґрунтованого вибору цих методів оцінки залежить вірогідність й об'єктивність звітної інформації про фінансовий стан і результати господарської діяльності, яка формується для надання зацікавленим користувачам.

Висновки

Отже, результатом проведеного дослідження стала розроблена класифікація фінансових інвестицій на основі розглянутих підходів. Запропонована класифікація дає детальну інформацію про наявні в підприємства інвестиції, а також дає змогу чітко фіксувати будь-які зміни в їх структурі. За умови введення відповідної аналітики до робочого плану рахунків, стає можливим визначення ефективності тих чи інших видів інвестицій, що важливо для управлінського персоналу.

Список використаних джерел

1. Царихин К.С. Фондовый рынок и мир / К.С. Царихин. – М.: Выведение, 2008. – 896 с.

2. Бондар М.І. Інвестиційна діяльність: методика та організація обліку і контролю : монографія / М.І. Бондар – К. : КНЕУ, 2008. – 256 с.

3. Брігхем Е. Ф. Основи фінансового менеджменту / Е.Ф. Брігхем ; пер. з англ. – К. : Молодь, 1997. – 1000 с.

4. Яремко І.Й. Економічні категорії в методології обліку: Монографія. – Львів: Каменяр, 2002. – 192 с.

5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_046

6. П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств»: [Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.07.99 р. № 163] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>

7. П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції»: [Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 26.0.2000р. № 91] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>

8. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» № 3480-IV від 23.02.2007 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/page5>

9. Загородній А.Г. Капітал підприємства: формування та реалізація: Монографія / А.Г. Загородній, О.Є. Кузьмін, І.Й. Яремко. – Львів: ЗУКЦ, ПП НВФ «Біарп», 2011. – 224 с.

10. Дехтяр Н. А. Фінансовий механізм діяльності суб'єктів господарювання [Текст] : монографія / Н.А. Дехтяр, О.В. Люта, Н.Г. Пігуль. – Суми : «Університетська книга», 2011. – 182 с.

УДК 338.4:[004+007+654.19+655.1]

О.В. МЕЛЬНИКОВ,

к.т.н., докторант Академії фінансового управління

Методологічні аспекти формування безпеки інформаційної сфери як основи її сталого розвитку

Сьогодні інформаційна сфера забезпечує не лише задоволення інформаційних потреб кожної людини та економічний розвиток певної країни, але перетворюється на поле геополітичного протистояння. Україна робить перші кроки на шляху формування системи захисту власної інформаційної сфери. Сформовані методологічні засади передбачають консолідацію зусиль суб'єктів інформаційної безпеки та суб'єктів державного управління інформаційною сферою для формування безпечних умов її розвитку.

Ключові слова: інформаційна сфера, інформаційна безпека, безпека, загроза, суб'єкт управління, знання.

Методологические аспекты формирования безопасности информационной сферы как основы ее устойчивого развития

Сегодня информационная сфера обеспечивает не только удовлетворение информационных потребностей каждого человека и экономическое развитие определенной страны, но превращается в поле геополитического противостояния. Украина делает первые шаги на пути формирования системы защиты собственной информационной сферы. Сформированы методологические основы предусматривают консолидацию усилий субъектов информационной безопасности и субъектов государственного управления информационной сферой для формирования безопасных условий ее развития.

Ключевые слова: информационная сфера, информационная безопасность, безопасность, угроза, субъект управления, знания.

A. MELNIKOV,

Ph. D (Technics), Academy of Financial Management, Postdoctoral candidate,

Methodological aspects of formation of information sphere security as the basis for its sustainable development

Today, the information sphere provides not only satisfaction of information needs of every person and economic development of a certain country, but turns into a field of geopolitical confrontation. Ukraine is taking the first steps towards the formation of a system to protect its own information sphere. The methodological bases are formed to consolidate the efforts of the subjects of information security and the subjects of state management of the information sphere for the formation of safe conditions for its development.

Keywords: Information sphere, information security, security, threat, subject of management, knowledge

Постановка проблеми. Найважливіші інтереси людини, суспільства, держави, та й усієї цивілізації в даний час значною мірою визначаються станом інформаційної сфери. На сьогодні більшість країн світу вважає функціонування інформаційних технологій і телекомунікаційних систем питанням державного значення. У багатьох країнах уже давно зрозуміли, що інформаційні технології є рушієм структурних змін економіки, що забезпечують прогрес країни, зростання добробуту її громадян [1]. Відтак для суспільного розвитку останніх десятиліть характерне більш активне застосування електронних засобів комунікації, домінування телебачення та Інтернету, що у свою чергу спричинило не лише повніше задоволення інформаційних потреб, але й появу ряду загроз і ризиків, що вимагає ретельного розгляду проблеми забезпечення безпеки інформаційної сфери як основи її сталого розвитку.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Дослідженням інформаційної сфери займалися такі вітчизняні та закордонні вчені як І. Арістова,

О. Баранов, А. Бріггз і П. Коблі, Ю. Бурило, М. Каспельс, В. Конах, М. Маклюєн, Ф. Махлуп, О. Онищенко та В. Горовий, Е. Семенюк, А. Урсул, О. Чубукова та ін. Питання інформаційної безпеки, її стану і перспектив розвитку, методологічне та теоретичне підґрунтя досліджуваної проблеми висвітлювалося в наукових працях таких авторів, як: З. Бжезинський, Л. Браун, А. Гальчинський, О. Голобуцький, П. Друкер, Я. Жаліло, О. Зоценко, І. Колідушко, А. Колодюк, Е. Лемберг, В. Ліпкан, Є. Макаренко, Н. Марчук, Г. Почепцов, А. Пшеворський, М. Роуз, Е. Тофлер, Ф. Фукуяма, С. Чукут та ін.

Мета статті полягає в обґрунтуванні методологічних засад формування безпеки інформаційної сфери України як основи її сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Розвиток і впровадження у всі сфери людської діяльності інформаційних технологій істотно впливає на суспільство, адже поруч із можливістю отримувати і використовувати інформаційну продукцію, для реалізації індивідуальних інтересів кожної особи та держави загалом все більш важливою стає

надійна система забезпечення безпеки інформаційної сфери, основою якої, на нашу думку, повинна бути інформаційна безпека. Зазначене обґрунтовується тим, що високі темпи розвитку інформаційних технологій наприкінці ХХ ст. не тільки зробили загальнодоступною інформаційну продукцію, але через цілеспрямовані або ненавмисні впливи на інформаційну сферу з боку зовнішніх або внутрішніх джерел суттєво розширили коло можливих інформаційних загроз, що, у свою чергу, сприяло тому, що однією з найважливіших складових національної безпеки стала інформаційна безпека держави, яка формує умови для зайняття належного місця країною на світовій арені, посилення конкурентних позицій та забезпечення доступу населення до лімітованих ресурсів.

Інформаційна безпека як окрема складова національної безпеки хоч і є відносно новим напрямом, але за відносно нетривалий період свого існування характеризується суттєвою зміною завдань: від захисту інформації, у т. ч. фізичного, до формування та контролю інформаційного простору, що дозволяє констатувати факт швидкого розвитку інформаційного суспільства.

Узагальнюючи результати досліджень вітчизняних і зарубіжних учених під інформаційною безпекою, на нашу думку, слід розуміти забезпечення доступу людини у будь-який час до інформаційної продукції, необхідної для її всебічного розвитку (за умов дотримання принципів щодо повноти, своєчасності та доступності інформації) [2, С. 65].

Відслідковуючи завдання, які ставились перед інформаційною безпекою упродовж існування інституту держави, можна дійти висновку, що на зламі тисячоліть відбулася зміна у трактуванні суті цієї складової національної безпеки, коли окрім захисної функції, яка, зокрема, на рівні окремої країни полягала у збереженні недоторканості національного інформаційного простору, більш важливим стало формування цього простору, насичення його національним інформаційним продуктом для більш успішного вирішення завдань у політичній, економічній, соціальній та інших сферах життя. Окрім цього, зросла і важливість ефективного застосування інформаційної безпеки певної країни для вирішення як внутрішньополітичних, так і зовнішніх конфліктів, тобто вагомою стала регулятивна функція, яка забезпечує керованість процесу функціонування та розвитку інформаційної сфери певної країни.

Важливо і те, що інформаційна безпека належить до тих різновидів безпеки, де національний та міжнародний аспекти нерозривно пов'язані між собою. Це означає, що йдеться про той вид національної безпеки, який водночас є суто національним й інтернаціональним за своїм змістовим наповненням й за своїми формами [3; 4].

Не можна оминати увагою і той факт, що уже сьогодні можна виділити групу інформаційно «багатих» і «бідних» країн, що спричиняє виникнення нових глобальних загроз. Використання сучасних інформаційних технологій і засобів впливу високорозвинутих країн на менш технологічно розвинуті країни світу призвело до зміни балансу сил, обумовило нові точки зіткнення інтересів традиційних і нових центрів глобальної взаємодії [5; 6].

У відповідності до вищевикладеного, вважаємо за доцільне погодитися із думкою І. Герасименко та І. Петрова, що забезпечення безпеки передбачає збереження існуючих умов або позитивний розвиток певної системи шляхом попередження й усунення негативного впливу на неї будь-яких факторів [7]. Тобто забезпечення безпеки інформаційної сфери повинно передбачати захист як виробників вітчизняного інформаційного продукту, так і споживачів, інфраструктуру та уможливити здійснення відповідних дій з метою досягнення визначених національних інтересів [8].

Водночас, виходячи з вищевикладеного, доцільно наголосити, що пріоритетним у сучасних умовах розвитку суспільства є формування та розвиток інформаційної сфери у відповідності до національних інтересів. Тут доречно процитувати статтю сімнадцятої Конституції України: «Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу» [9]. У зв'язку із цим зростає важливість ефективності виконання своїх функцій Державним комітетом телебачення і радіомовлення України, основними завданнями якого є забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері телебачення і радіомовлення, інформаційній та видавничій сфері [10].

Окремо потрібно наголосити, що засоби масової комунікації є важливим елементом системи забезпечення інформаційної безпеки України. Вони висвітлюють події в Україні та світі, у т. ч. інформують про діяльність органів державної влади; впливають на формування громадської думки; ство-

рюють своєрідні зворотні зв'язки між владою та громадськістю. Активна діяльність засоби масової комунікації є необхідною передумовою формування повноцінної інформаційної сфери України та гарантування інформаційної безпеки, виступаючи, таким чином, важливим фактором інформаційної безпеки та впливаючи прямо чи опосередковано на інші складові національної безпеки.

Головною метою системи забезпечення інформаційної безпеки України як основи її сталого розвитку потрібно вважати забезпечення вільного виробництва та розповсюдження інформаційної продукції для задоволення потреб кожного громадянина із одночасним захистом національного інформаційного простору від зовнішніх і внутрішніх інформаційних загроз. Фактично мова йде тут про завдання сучасної інформаційної політики України.

Сформуємо методологічні засади забезпечення безпеки інформаційної сфери України, що є важливим завданням та обумовлено зростанням кількості загроз для її сталого розвитку та потребою забезпечення інформаційної безпеки, як складової національної безпеки України. Тут необхідно відзначити, що сталий розвиток інформаційної сфери полягає у створенні відповідних умов для стійкого зростання виробництва інформаційної продукції, що здатне забезпечити інтереси теперішнього та прийдешнього поколінь за умови забезпечення інформаційної безпеки [2, С. 65].

Основними суб'єктами реалізації державної інформаційної політики України є центральні органи виконавчої влади, які формують та реалізують державну політику в таких сферах:

- освіти і науки, інтелектуальної власності, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, інформатизації, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, створення умов для розвитку інформаційного суспільства, а також у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю навчальних закладів незалежно від їх підпорядкування і форми власності;
- культури та мистецтв, охорони культурної спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, державної мовної політики, а також у сфері формування та реалізації державної політики у сфері кінематографії;
- інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних елек-

тронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства;

- телебачення і радіомовлення, інформаційній та видавничій сферах [11].

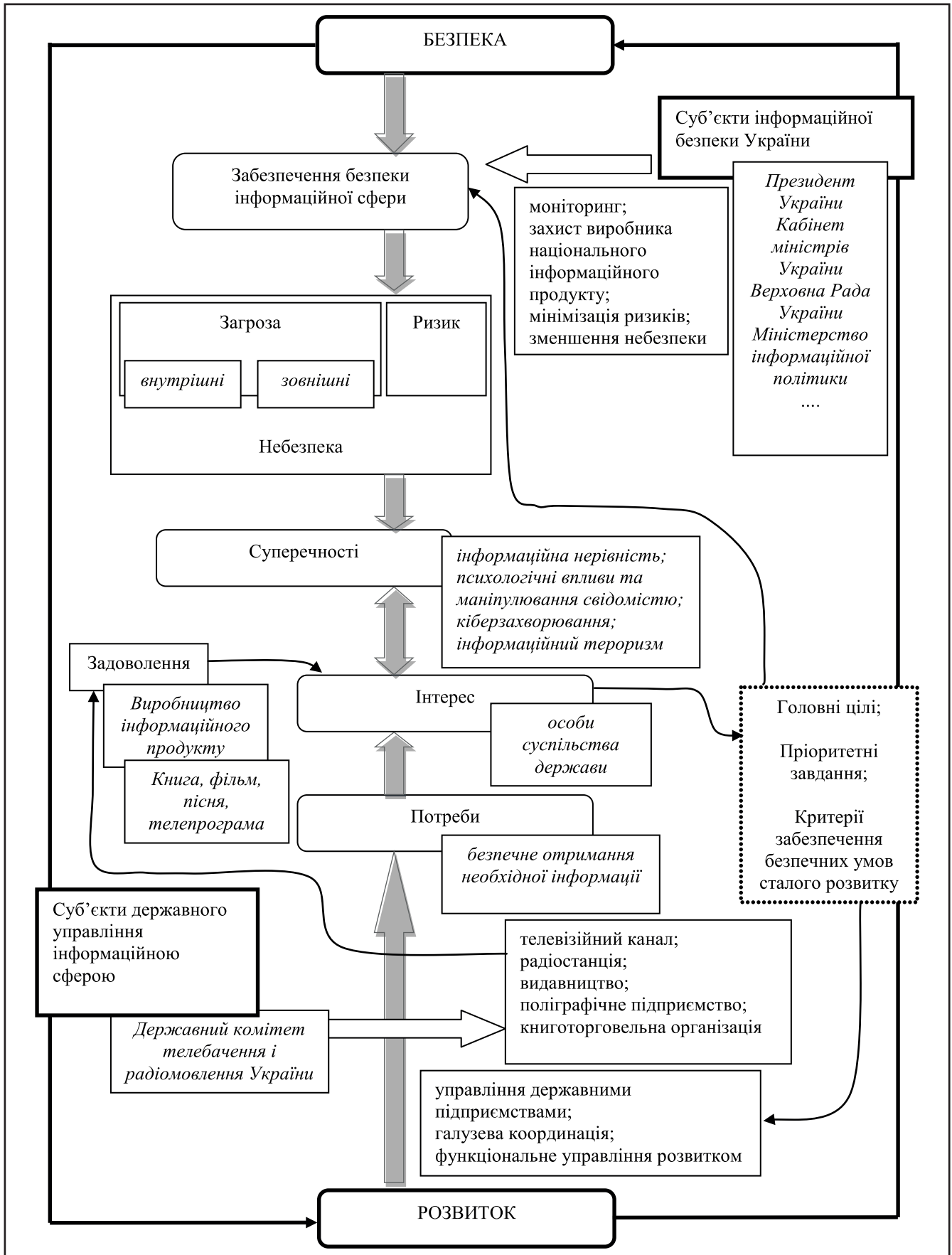
В листопаді 2014 року ще одним суб'єктом реалізації державної інформаційної політики стало Міністерство інформаційної політики України, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах інформаційного суверенітету України, державного іномовлення та інформаційної безпеки [12].

Беручи до уваги визначені вище теоретичні засади гарантування безпеки інформаційної сфери нами розроблено механізм забезпечення безпеки сталого розвитку інформаційної сфери України (див. рис.). Суттю цього механізму є те, що сталий розвиток інформаційної сфери досягається через взаємодію суб'єктів інформаційної безпеки та суб'єктів реалізації державної інформаційної політики України.

Сталий розвиток інформаційної сфери визначається взаємопов'язаними складовими: економічною, соціальною й екологічною. Основними критеріями сталого економічного розвитку інформаційної сфери є виробництво безпечної продукції (неекстремістського змісту) з метою задоволення потреб людей у всебічному розвитку, забезпечення економічної ефективності виробництва, що дозволяє вести розширене відтворення. Соціальна складова стійкого розвитку охоплює підвищення рівня та якості життя людей. Стійке природокористування пов'язане із забезпеченням у даний час і довготривалій перспективі якості навколишнього середовища та збереженням ресурсів.

Головними цілями державної політики щодо забезпечення безпеки інформаційної сфери України необхідно вважати:

- забезпечення реалізації конституційних прав громадян на вільний доступ і використання інформаційної продукції для незабороненої законом діяльності, фізичного та інтелектуального розвитку;
- забезпечення інтересів людини і громадянина в інформаційній сфері, продовження демократичного розвитку, досягнення та підтримання суспільної згоди;
- створення умов для сталого розвитку інформаційної інфраструктури, забезпеченні конституційних прав і свобод громадян на доступ і використання



Механізм забезпечення безпеки сталого розвитку інформаційної сфери України

Джерело: узагальнено автором на основі [2; 7]

ними інформаційної продукції з метою підтримання непорушності конституційного ладу, суверенітету та територіальної цілісності України, політичної, економічної та соціальної стабільності в державі.

У відповідності до переліку головних цілей можна визначити сукупність пріоритетних завдань забезпечення безпеки сталого розвитку інформаційної сфери.

Стратегічним завданням системи забезпечення інформаційної безпеки України є створення умов для сталого розвитку інформаційної сфери, забезпечення присутності держави в світовому інформаційному просторі з метою протидії інформаційним загрозам, задоволення інформаційних потреб громадян і захисту національної інформаційної сфери.

Завдання системи забезпечення інформаційної безпеки полягає у:

- здійсненні моніторингу інформаційного простору України;
- сприянні всебічному розвитку інформаційної інфраструктури;
- підтримці діяльності національних засобів масової комунікації;
- забезпеченні вільного виробництва та поширення вітчизняної інформаційної продукції;
- захисті прав власності усіх учасників інформаційної діяльності;
- збереженні за органами державної влади можливості регулювати розвиток інформаційної сфери;
- законодавчій підтримці державної інформаційної політики.

Висновки

Узагальнюючи, необхідно ще раз підкреслити, що формування безпеки інформаційної сфери як основи її сталого розвитку залежить як від дій суб'єктів інформаційної безпеки щодо протидії та зменшенню негативних наслідків реалізації внутрішніх і зовнішніх загроз, так і суб'єктів реалізації державної інформаційної політики України, діяльність яких спрямована на формування сприятливих умов діяльності виробників інформаційної продукції.

В подальшому доцільно приділити увагу розробленню організаційного механізму взаємодії суб'єктів безпеки та суб'єктів реалізації державної інформаційної політики для концентрації зусиль з забезпечення безпечних умов сталого розвитку інформаційної сфери України.

Список використаних джерел

1. Брайсон Д. М. Стратегічне планування для державних та неприбуткових організацій : пер. з англ. / Д. М. Брайсон. — Львів : Літопис, 2004. — 352 с.
2. Концептуальні засади забезпечення сталого розвитку інформаційної сфери України / [Я. В. Котляревський, О. В. Мельников, А. М. Штангрет, Е. П. Семенюк, В. І. Воробйов]. — К. : Центр учбової літератури, 2016. — 148 с.
3. Інформаційне суспільство. Шлях України. — К.: Фонд «Інформаційне суспільство України», 2004. — 290 с.
4. Міжнародна інформаційна безпека : Сучасні виклики та загрози. — К.: Центр вільної преси, 2006. — 916 с.
5. Богданович В. Ю. Методичний підхід до формалізації стратегічного планування у сфері державного управління забезпеченням національної безпеки держави України / В. Ю. Богданович, А. І. Семенченко // Вісник НАДУ. — 2006. — № 4. — С. 123–128.
6. Інформаційне суспільство в Україні : Глобальні виклики та національні можливості : Аналіт. доп. / Д. В. Дубов, О. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк. — К.: НІСД, 2010. — 64 с.
7. Герасименко І. А. Фактори стабільного розвитку економічних систем / І. А. Герасименко, І. В. Петрова // Економічний і соціальний розвиток України в XXI ст. : Міжнарод. наук.-прак. конф. молод. вчених, 23–24 лют. 2006 р.: тези доп. — Ч. 1. — Тернопіль, 2006. — С. 331–333.
8. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України» від. 25.02.2017 р. № 47/2017 // Урядовий кур'єр. — 2017. — 28 лют. (№ 38).
9. Конституція України, ухвалена 02.10.1992 р. (ост. зміни 30.09.2016 р.) / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 21.05.2017 р.).
10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України» від 13.08.2014 р. № 34 (ост. зміни 06.04.2017 р.) / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/341-2014-%D0%BF> (дата звернення 21.05.2017 р.).
11. Концепція інформаційної безпеки : Проект [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://mir.gov.ua/done_img/d/30-project_08_06_15.pdf (дата звернення 21.05.2017 р.).
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання діяльності Міністерства інформаційної політики України» від 14.01.2015 р. № 2 (ост. зміни 17.03.2017 р.) / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2-2015-%D0%BF> (дата звернення 21.05.2017 р.).